ARREST VAN HET HOF (Eerste kamer)
20 juni 1985 *

In zaak 94/84,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Arbeidshof te Luik, in het aldaar aanhangig geding tussen

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

en

Joszef Deak,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van diverse bepalingen van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB 1971, L 149, blz. 2),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: G. Bosco, kamerpresident, T. Koopmans en R. Joliet, rechters,

advocaat-generaal: P. VerLoren van Themaat
griffier: P. Heim

gelet op de opmerkingen ingediend door:

— de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, verzoeker in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door G. Lewalle, advocaat te Luik,

— J. Deak, verweerder in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door M. André, advocaat te Luik,

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. Griesmar,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal, genomen ter terechtzitting van 7 maart 1985,

* Procestaal: Frans.

het navolgende

ARREST

(omissis)

In rechte

1 Bij arrest van 27 maart 1984, ingekomen ten Hove op 5 april 1984, heeft het Arbeidshof te Luik krachtens artikel 177 EEG-Verdrag twee prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van diverse bepalingen van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB 1971, L 149, blz. 2).

2 De vragen zijn gerezen in een geschil over de weigering van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (hierna: de RVA), aan Deak de wachtuitkeringen toe te kennen waarin de Belgische wettelijke regeling voorziet voor jeugdige werknemers, die na beëindiging van hun studie of leertijd geen werk vinden.

3 Deak, van Hongaarse nationaliteit, woont in België bij zijn moeder, die Italiaans onderdaan is en in België arbeid in loondienst verricht.

4 De weigering om Deak wachtuitkeringen toe te kennen, was gebaseerd op zijn Hongaarse nationaliteit; de betrokken Belgische wettelijke regeling bepaalt namelijk, dat deze uitkeringen aan vreemde en staatloze werknemers alleen worden toegekend „binnen de grenzen van een internationale overeenkomst". Hongarije en België hebben terzake geen overeenkomst gesloten.

5 Deak bestreed deze weigering bij de Belgische arbeidsgerechten. In eerste aanleg werd hij in het gelijk gesteld: de Arbeidsrechtbank te Luik was van oordeel, dat Deak krachtens artikel 3, lid 1, juncto artikel 2, lid 1, van verordening

nr. 1408/71, als gezinslid van een werknemer die onderdaan is van een andere Lid-Staat, rechten ontleende aan de wetgeving van de staat waar hij woonde onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die staat.

6 De RVA kwam van deze uitspraak in beroep bij het Arbeidshof te Luik, dat heeft besloten zijn uitspraak aan te houden en het Hof van Justitie krachtens artikel 177 EEG-Verdrag de volgende prejudiciële vragen heeft gesteld:

„I. Dient artikel 2, lid 1, van verordening (EEG) nr. 1408/71 als volgt te worden uitgelegd, dat iemand die geen onderdaan van een Lid-Staat is, op grond van de zinsnede ‚alsmede hun gezinsleden' in artikel 2, lid 1, van deze verordening aanspraak kan maken op de rechten voortvloeiende uit de Belgische wettelijke regeling inzake werkloosheid, op de enkele grond dat zijn moeder onderdaan van een Lid-Staat is ?

II. Gesteld dat iemand die geen onderdaan van een Lid-Staat is, op grond van artikel 2, lid 1, van verordening (EEG) nr. 1408/71 aanspraak kan maken op de uit de Belgische wettelijke regeling inzake werkloosheid voortvloeiende rechten, kan hij dan op grond van het in artikel 3, lid 1, van deze verordening neergelegde beginsel van gelijkheid van behandeling aanspraak maken op toepassing van artikel 124 van het Belgische koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid, dat voorziet in een wachtuitkering voor jongeren die hun studies hebben beëindigd, maar nog geen werk hebben gevonden, nu artikel 67 van voornoemde verordening kennelijk geen aanspraak verleent op zulk een werkloosheidsuitkering zolang geen tijdvak van verzekering of van arbeid is vervuld ?"

7 Het door de verwijzende rechter genoemde artikel 2, lid 1, van verordening nr. 1408/71 luidt als volgt:

„Deze verordening is van toepassing op werknemers op wie de wetgeving van een of meer Lid-Staten van toepassing is of geweest is, en die onderdanen van een der Lid-Staten, dan wel op het grondgebied van een der Lid-Staten wonende staatlozen of vluchtelingen zijn, alsmede op hun gezinsleden en op hun nagelaten betrekkingen."

8 Aangezien zij worden gerekend tot de categorie personen op wie verordening nr. 1408/71 van toepassing is, hebben de gezinsleden van een werknemer die onderdaan is van een Lid-Staat, krachtens artikel 3, lid 1, van de verordening de

rechten voortvloeiend uit de wetgeving van elke Lid-Staat „onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die Staat, behoudens bijzondere bepalingen van deze verordening."

9 Voor de beantwoording van de eerste vraag van de verwijzende rechter moet om te beginnen worden vastgesteld, op welke prestaties gezinsleden van een werknemer die onderdaan is van een Lid-Staat, krachtens verordening nr. 1408/71 aanspraak hebben.

10 In dit verband verwijzen de RVA en de Commissie, die krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG schriftelijke opmerkingen hebben ingediend, naar het arrest van 23 november 1976 (zaak 40/76, Kermaschek, Jurispr. 1976, blz. 1669).

11 Volgens de Commissie maakt dit arrest een duidelijk onderscheid tussen werknemers enerzijds en hun gezinsleden en nagelaten betrekkingen anderzijds: waar de tot de eerste categorie behorende personen de in verordening nr. 1408/71 bedoelde rechten op uitkering als eigen rechten kunnen inroepen, kunnen zij die tot de tweede categorie behoren slechts aanspraak maken op afgeleide rechten, verkregen in de hoedanigheid van gezinslid of nabestaande van een werknemer, dat wil zeggen iemand die tot de eerste categorie behoort.

12 Volgens de Commissie is de uitkering waarop Deak aanspraak maakt, niet een prestatie die hem toekomt in zijn hoedanigheid van werkloos gezinslid van een migrerend werknemer, nu het hier niet gaat om een afgeleid recht dat zijn oorsprong heeft in het feit dat de moeder van Deak migrerend werknemer is. De Commissie merkt op dat de in de Belgische regeling voorziene wachtuitkering bedoeld is voor jeugdige werkzoekenden als zodanig, en niet in hun hoedanigheid van „gezinslid" van een werknemer. Volgens de Commissie moet de eerste vraag van de verwijzende rechter derhalve ontkennend worden beantwoord.

13 De RVA is het in wezen eens met de door de Commissie voorgestane uitlegging van verordening nr. 1408/71.

14 In dit verband zij erop gewezen dat, gelijk met name voor de werkloosheidsuitkeringen blijkt uit voormeld arrest van 23 november 1976, gezinsleden van een migrerend werknemer die onderdaan is van een Lid-Staat, ongeacht hun nationali-

teit, slechts aanspraak kunnen maken op de uitkeringen die in de wettelijke regelingen der Lid-Staten zijn voorzien ten behoeve van gezinsleden van werkloze werknemers.

15 Bij de door de verwijzende rechter bedoelde wachtuitkeringen gaat het om een prestatie waarvoor jeugdige werkzoekenden in aanmerking komen uit hoofde van hun persoonlijke situatie en niet in hun hoedanigheid van gezinslid van een werknemer.

16 Hieruit volgt dat een onderdaan van een derde land, gezinslid van een werknemer die onderdaan is van een Lid-Staat, niet met een beroep op verordening nr. 1408/71, inzonderheid de artikelen 2, lid 1, en 3, lid 1, aanspraak kan maken op wachtuitkeringen waarin voor jeugdige werkzoekenden is voorzien door de wettelijke regeling van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de werknemer werkzaam is.

17 Onder die omstandigheden komt de tweede vraag van de verwijzende rechter niet meer aan de orde, daar zij uitsluitend is gesteld voor het geval het Hof de eerste vraag bevestigend zou beantwoorden.

18 Ten einde de verwijzende rechter evenwel alle uitleggingsgegevens met betrekking tot het gemeenschapsrecht te verschaffen die kunnen bijdragen aan de oplossing van het onderhavige geschil, dient nader te worden ingegaan op een andere vraag, die in de loop van de procedure aan de orde is gesteld en betrekking heeft op de uitlegging van artikel 7, lid 2, van verordening nr. 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 (PB 1968, L 257, blz. 2).

19 In dit verband heeft de Commissie verklaard, dat de door de verwijzende rechter bedoelde wachtuitkeringen een sociaal voordeel zijn als bedoeld in artikel 7, lid 2, en derhalve moeten worden toegekend aan de kinderen van een werknemer die onderdaan is van een Lid-Staat, ongeacht hun nationaliteit. Deak, die in de onderhavige procedure alleen mondelinge opmerkingen heeft ingediend, heeft zich eveneens in die zin uitgesproken. De RVA heeft verklaard, op dit punt geen opmerkingen te hebben.

20 Naar luid van artikel 7, lid 2, van verordening nr. 1612/68 geniet de werknemer die onderdaan is van een Lid-Staat, op het grondgebied van andere Lid-Staten „dezelfde sociale en fiscale voordelen als de nationale werknemers".

21 Gelijk het Hof herhaaldelijk heeft vastgesteld (laatstelijk in het arrest van 27 maart 1985, zaak 249/83, Hoeckx, Jurispr. 1985, blz. 982), omvat het begrip sociaal voordeel als bedoeld in artikel 7, lid 2, van verordening nr. 1612/68 alle voordelen „welke, al dan niet verbonden aan een arbeidsovereenkomst, in het algemeen aan nationale werknemers worden toegekend, voornamelijk op grond van hun objectieve hoedanigheid van werknemer of enkel wegens het feit dat zij ingezetenen zijn, en waarvan de uitbreiding tot werknemers-onderdanen van andere Lid-Staten geschikt lijkt om hun mobiliteit binnen de Gemeenschap te vergemakkelijken."

22 Blijkens de arresten van 30 september 1975 (zaak 32/75, Cristini, Jurispr. 1975, blz. 1085) en 16 december 1976 (zaak 63/76, Inzirillo, Jurispr. 1976, blz. 2057) is het in artikel 7 van verordening nr. 1612/68 neergelegde beginsel van gelijke behandeling eveneens gericht tegen discriminaties ten nadele van bloedverwanten in de neergaande lijn die ten laste van de werknemer zijn.

23 De werknemer die zijn kinderen wil verzekeren van de in de wettelijke regeling der Lid-Staten ter ondersteuning van jeugdige werkzoekenden voorziene sociale uitkeringen, zou immers ertoe worden gebracht niet te blijven in de Lid-Staat waar hij zich heeft gevestigd en zijn werk heeft gevonden, indien deze Lid-Staat zijn kinderen het genot van de betrokken prestaties op grond van hun vreemde nationaliteit kon ontzeggen. Gelijk het Hof overwoog in voormeld arrest van 16 december 1976, zou zulks ingaan tegen het doel van het beginsel van vrij verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap, mede gelet op het krachtens dit beginsel aan de werknemer en diens gezinsleden toegekende recht om, onder de voorwaarden van verordening nr. 1251/70 van de Commissie van 29 juni 1970 (PB 1970, L 142, blz. 24), verblijf te houden op het grondgebied van een Lid-Staat, na er een betrekking te hebben vervuld.

24 Bijgevolg moet worden verklaard dat, ingevolge artikel 7 van verordening nr. 1612/68, een Lid-Staat de kinderen ten laste van een werknemer die onderdaan is van een andere Lid-Staat, de in zijn wettelijke regeling ten behoeve van jeugdige werkzoekenden voorziene uitkeringen niet mag ontzeggen op grond dat die kinderen een vreemde nationaliteit bezitten.

25 Aan deze conclusie wordt niet afgedaan door de omstandigheid dat, zoals in casu, het betrokken kind onderdaan is van een derde land en niet van een Lid-Staat.

26 Zoals de Commissie terecht heeft opgemerkt, geldt immers het in artikel 7 van verordening nr. 1612/68 vervatte beginsel van gelijke behandeling van werknemers die onderdaan zijn van een Lid-Staat en — indirekt — hun gezinsleden, ongeacht de nationaliteit van die gezinsleden. Dit wordt uitdrukkelijk bevestigd in artikel 11 van voormelde verordening, bepalende dat de echtgenoot van een onderdaan van een Lid-Staat die op het grondgebied van een Lid-Staat arbeid al of niet in loondienst verricht, alsmede de kinderen onder de eenentwintig jaar die te zijnen laste zijn het recht hebben, „zelfs indien zij niet de nationaliteit van een Lid-Staat bezitten", om op het gehele grondgebied van die Lid-Staat iedere arbeid in loondienst te aanvaarden.

27 Mitsdien moet op de vragen van de verwijzende rechter worden geantwoord, dat een onderdaan van een derde land, gezinslid van een werknemer die onderdaan is van een Lid-Staat, niet met een beroep op verordening nr. 1408/71, inzonderheid de artikelen 2, lid 1, en 3, lid 1, aanspraak kan maken op wachtuitkeringen waarin voor jeugdige werkzoekenden is voorzien door de wettelijke regeling van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de werknemer werkzaam is, doch dat dergelijke uitkeringen een sociaal voordeel in de zin van artikel 7, lid 2, van verordening nr. 1612/68 vormen.

Kosten

28 De kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

uitspraak doende op de door het Arbeidshof te Luik bij arrest van 27 maart 1984 gestelde vragen, verklaart voor recht:

Een onderdaan van een derde land, gezinslid van een werknemer die onderdaan is van een Lid-Staat, kan niet met een beroep op verordening nr. 1408/71, inzonderheid de artikelen 2, lid 1, en 3, lid 1, aanspraak maken op wachtuitkeringen waarin voor jeugdige werkzoekenden is voorzien door de wettelijke regeling van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de werknemer werkzaam is. Dergelijke uitkeringen vormen echter een sociaal voordeel in de zin van artikel 7, lid 2, van verordening nr. 1612/68.

Bosco Koopmans Joliet

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 20 juni 1985.

De griffier

P. Heim

De president van de Eerste kamer

G. Bosco